

Honorata Czajkowska

**„PRAWO DZIECKA DO KONTAKTÓW
Z RODZICAMI I BLISKIMI W ASPEKCIE
PSYCHOPEDAGOGICZNYM
ORAZ PRAWNYM” – RELACJA Z KONFERENCJI**

W dniu 17 kwietnia 2015 r. w sali im. Sędziego Mirosława Filipowicza w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu odbyła się Konferencja pt. „Prawo dziecka do kontaktów z rodzicami i bliskimi w aspekcie psychopedagogicznym oraz prawnym”, której organizatorem, wraz z Sądem Okręgowym oraz Stowarzyszeniem Sędziów Rodzinnych, było Dolnośląskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych Frontis. Przedsięwzięcie, którego się podjęliśmy, spełniło oczekiwania zarówno pod względem merytorycznym jak i organizacyjnym, co licznie potwierdzili uczestnicy. W wydarzeniu udział wzięły 163 osoby – głównie sędziowie i kuratorzy pionów rodzinnych zarówno z okręgu wrocławskiego, jak i z pozostałych sądów podlegających apelacji wrocławskiej. Ponadto swoją obecnością zaszczylicili zaproszeni przedstawiciele Rzecznika Praw Dziecka, reprezentowanego przez Sędzię Agnieszkę Rękas, Krajowej Rady Kuratorów, reprezentowanej przez wiceprzewodniczącego Grzegorza Kozereę, placówek opiekuńczo-wychowawczych, jak również Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu oraz Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu.

Przedstawiciele powyższych instytucji oraz pozostałych uczestników powitała Prezes Sądu Okręgowego, Ewa Barnaszewska, tym samym uroczystie otwierając obrady. W swoim przemówieniu podkreśliła rangę i wartość podejmowanej tematyki, jak również wyraziła nadzieję na możliwie szybką regulację poruszanej problematyki. Ponadto, w części oficjalnej głos zabrał Wiceprezes Sądu Okręgowego, Marcin Sosiński oraz Kurator Okręgowy Mirosław Nawrocki, którzy zgodnie dostrzegają potrzebę wspólnego wypracowania jasnych procedur postępowania w sprawach o kontakty z udziałem kuratora, ze szczególnym uwzględnieniem szeroko pojętego dobra dziecka.

Przedmiotowa konferencja obfitowała w interesujące i atrakcyjne tematycznie zagadnienia, poruszane podczas trzech wystąpień prelegentów. Struktura konferencji została zaplanowana w sposób umożliwiający zaprezentowanie problematyki kontaktów począwszy od praktycznego ujęcia sfery doświadczeń

kuratorów sądowych, poprzez odniesienia do rozwoju dziecka w aspekcie psychopedagogicznym, aż do ukazania prawnych rozwiązań i regulacji poprzez konstruktywną ich krytykę.

Pierwsza prelekcja, wygłoszona przez Honoratę Czajkowską i Aleksandra Samkę, kuratorów zawodowych rodzinnych, pt. „Kontakty rodziców z dziećmi przy udziale kuratora sądowego na przykładzie realizacji orzeczeń w okręgu wrocławskim” była swoistym „głosem” kuratorów sądowych i miała na celu wskazanie zarówno skali podejmowanych przez nich działań w związku z realizacją orzeczeń w sprawach o kontakty, jak i sygnalizację systematycznie występujących przeszkód proceduralnych, uniemożliwiających właściwą realizację postanowienia. Aleksander Samek podkreślił pogłębiający się kryzys rodziny, w sposób jednoznaczny ukazujący się w rosnących statystykach rozwodowych. Prelegent zwrócił jednocześnie uwagę, iż brak regulacji proceduralnych związanych z realizacją orzeczeń, jak i zbyt ogólnikowość wydawanych postanowień, będą powodować nawarstwianie się obecnych trudności, szczególnie w perspektywie corocznego wzrostu liczby orzeczeń w sprawach o kontakty z udziałem kuratora sądowego. Honorata Czajkowska w istotny sposób uzupełniła wystąpienie poprzez zaprezentowanie wyników badań przeprowadzonych wśród kuratorów zawodowych okręgu wrocławskiego. W wystąpieniu odniosła się m.in. do takich kwestii, jak procedura realizowania postanowień sądu czy rola kuratora, jaką odgrywa podczas realizacji postanowienia. Prelegentka dokonała analizy przeprowadzonych badań, która pozwoliła na sprecyzowanie i dookreślenie charakteru, przebiegu i specyfiki kontaktów małoletnich z rodzicem w obecności kuratora. Honorata Czajkowska przybliżyła schemat przebiegu realizowanych kontaktów i sytuacji, z którymi kuratorzy mierzą się przy realizacji postanowień. Następnie Aleksander Samek zasygnalizował również, iż postępowanie opiekuńcze powinien cechować diagnostyczny charakter, a Sąd opiekuńczy, kierując się dobrem małoletniego, powinien brać pod uwagę również powszechnie znane zasady psychologii rozwojowej i pedagogiki.

Kluczowym w odniesieniu do umiejscowienia pojęcia dobra dziecka na poszczególnych etapach postępowania przed sądem, było wystąpienie doc. dr Aliny Czapiği z Instytutu Psychologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Prelegentka poruszyła wątek przywiązania jako warunku prawidłowego rozwoju psychicznego, jak również zobrazowała związek doświadczeń z okresu dzieciństwa z funkcjonowaniem w okresie młodzieńczym i na dalszych etapach życia. Ponadto w sposób szczególny odniosła się do wspólnego dla teorii psychologicznych (ale także w naukach biologicznych i medycznych), podkreślania roli zaspokojenia potrzeby bezpieczeństwa. Jest to kluczowy warunek dla rozwoju psychicznego jako procesu prawidłowego. Referentka w sposób wymowny skupiła na swoim wystąpieniu rzeszę słuchaczy, którzy licznie podejmowali z nią dyskusję również w kuluarach.

Niemniej silne emocje, zarówno ze strony obecnych na sali kuratorów, jak i sędziów rodzinnych, wzbudziło wystąpienie prof. US Henryka Haaka, eksperta w dziedzinie prawa rodzinnego, który odniósł się do orzeczeń w sprawach o kontakty z udziałem kuratora pod kątem obowiązującego ustawodawstwa. Prelegent podkreślił zarówno liczne niejasności wynikające z obowiązujących procedur, jak również wskazał na zbyt daleko idące oczekiwania zarówno wobec kuratorów, jak i sądu przy orzekaniu i realizacji orzeczeń w sprawach o kontakty. Sędzia Henryk Haak sygnalizował potrzebę niejako zdefiniowania na nowo idei orzekanych kontaktów z udziałem kuratora i uświadomienia, iż to przede wszystkim rodzice są zobowiązani do kierowania się w swoich działaniach dobrem dziecka.

Wystąpienia prelegentów skłoniły słuchaczy do pewnej refleksji, która zaowocowała konstruktywną dyskusją. Głos zabrali również zaproszeni goście, m.in. Sędzia Agnieszka Rękas, członek Społecznej Rady ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości, która podkreśliła walory przedsięwzięcia i potrzebę dalszej dyskusji w dążeniu do wypracowania sprzyjających dziecku procedur postępowania sądowego.

Realizacja wykonywania orzeczeń w sprawach o kontakty małoletnich z udziałem kuratora jest kwestią bez wątpienia newralgiczną, wymagającą otwartej dyskusji i wypracowania jasnych procedur postępowania. Podczas konferencji poruszonych zostało wiele aspektów zarówno odnoszących się do kwestii proceduralnych realizowanych kontaktów, jak i samego ich przebiegu. Wystąpienia prelegentów, jak i wywołane nimi burzliwe obrady po zakończeniu prelekcji, uświadamiają potrzebę dalszych działań na rzecz regulacji wykonywania orzeczeń w sprawach o kontakty z udziałem kuratora, ze szczególnym uwzględnieniem zakresu jego decyzyjności, roli, jaką winien odgrywać podczas realizacji orzeczenia z jednoczesnym ukierunkowaniem na dobro dziecka.

Treści referatów wygłoszonych podczas konferencji będą dostępne w kwartalniku „Probacja”, do lektury którego gorąco zachęcamy.

**THE CONFERENCE A CHILD'S RIGHT TO CONTACT
WITH THEIR PARENTS AND FAMILY MEMBERS
IN PSYCHOPEDAGOGICAL AND LEGAL ASPECTS – REPORT**

Abstract

On 17 April 2015, at the District Court in Wrocław was held the conference „A child's right to contact with their parents and family members in psychopedagogical and legal aspects”, organized by the District Court, Family Judges Association and Lower Silesian Association of Chief Officers of Probation FRONTIS.

The conference was full of interesting and attractive thematic issues, discussed during the three speeches of the speakers. It is worth noting that the structure of the conference stood some instances resulting from particular logic, namely showing the problems of contacts ranging from the practical recognition of the realm of experience probation, by reference to the child's development in psychopedagogical terms of, to show the legal solutions through their constructive criticism.

The event was attended by 163 people – mainly judges and curators from Family Court – not only from Wrocław, but from other courts in Wrocław appeal. In addition, we had the honor to host representatives of the Ombudsman for Children, Probation Officers National Council, who also took some interesting and part in the topic debate.